

Tid (dato, fra kl. til kl.): **26.02.2013, fra kl. 0900-1200** Sted: **Ørland**

Innkalt av (avd. og navn): **Kampflybase, Arnhild Herrem (innleid konsulent)**

Referanse: **Konsekvensutredning landbruk**

	Navn	Id	E-post
Innkalte deltakere:	egen liste		
Distribusjon:	innkalte deltakere		
Referent:	Arnhild Herrem		
Ordstyrer:	Arnt Ove Okstad	Fravær:	

Saksliste: Ev. ansvarlig, tid:

- Sak 1 **Status i landbruket – Bernt Jørgen Stranden**
- Forholdet mellom gras- og kornproduksjon har flatet ut.
 - Rød sone: 28 gårdsbruk, mange melkeprodusenter og 8 bortleide
 - Gul sone: 29 gårdsbruk, 14 bortleide
 - 6 gårder med tunet innenfor planområdet
 - Ca. 3600 da innenfor stasjon, 11 drivere hvor 5 melkeprodusenter
 - All jord er matkorn-jord
- Sak 2 **Planprogrammets krav til utredning av landbruk – Jan Martin Ståvi**
- Se vedlagte presentasjon
- Bakgrunnsinformasjon ligger på Forsvarsbyggs nettsted:
<http://www.forsvarsbygg.no/Prosjekter/Etablering-av-kampflybase/>
- Sak 3 **Kort om støy – Elin Walstad**
- Se vedlagte presentasjon.
- Sak 4 **Fylkesmannen i Sør-Trøndelag – prosjekt om optimalisering av landbruket – Kari Frøseth**
- FMST ønsker å yte ekstra innsats med fokus på de som blir direkte berørt
 - Se vedlegg
- Sak 5 **Støy og dyr – Inger Liser Andersen**
- Effekter av flystøy er dokumentert på vilt, lite på husdyr, men noe på fjørfe og storfe (dokumentasjon fra 70-tallet)

Postadresse Postboks 405 Sentrum 0103 Oslo	Besøksadresse adr1 adr2	Fakturaadresse Fakturasenteret Postboks 4394 2308 Hamar	Telefon 123123 Telefaks 321321	E-postadresse post@forsvarsbygg.no Internett www.forsvarsbygg.no	Org. nr. 975 950 662 Bankkonto 4714 10 00280	Vedlegg 0
--	--------------------------------------	---	---	---	---	---------------------

- Terskel for stressrespons hos dyr er ca. 85-90 dB avhengig av varighet og frekvens
- Vibrasjoner er ikke studert.
- Pelsdyr ikke dokumentert påvirket av flystøy
- Studie om kyr og flystøy viser ikke påvirkning på produksjonen
- Sau og geit reagerer mer på støy
- Det er nødvendig med ny dokumentasjon – ingen forskning på faktiske situasjoner.
- Anbefaler gjennomføring av faktiske forsøk på Ørlandet.

Sak 6 **Arealbruk – Jan Martin Ståvi**

- Målet er å opprettholde landbruket så langt som mulig
- Arealbehovet for kampflybasen og optimalisering av flybevegelser/støykartet må avklares tidlig i det videre KU-arbeid
- Det forutsettes små endringer, ev. endringer til det bedre mhp. jordkvalitet og forurensning.

Sak 7 **Innspill/fokuspunkter**

- Kartlegging av årsverk – er det nødvendig?
- Hvor mye landbruksjord blir nedbygd? - vil framkomme i løpet av konsekvensutredningen
- Kveld/natt-flyging er konsentrert om høsten slik at belastningen blir større enn det støyberegningen over året viser – skal tas hensyn til i nytt beregningsgrunnlag
- Hvorfor ikke nattflyging om morgenen? – operativ vurdering.
- Viktig å synliggjøre de verste støyperiodene
- Fokuser på maksnivåene for støy
- Ta med andre flytyper også – andre flytyper er lagt inn i beregningsgrunnlaget.
- Fokuser på gul sone også – ikke bare rød
- Helikopter skremmer dyr mest – ønsker helikopterflyging i ordnede forhold
- Det er registrert varierende reaksjoner hos samme individ selv på det som kan synes å være samme støykilde.
- Gress på stasjonen er blått om våren pga. avisingsvæske
- Gjeldende utslippstillatelse skal gjennomgås
- Grønnsaksdyrking er ikke vurdert i forhold til flyaktivitet
- Jordprøver utenfor stasjonen viser høyere verdier enn forventet av enkelte stoff, men ikke på farlige nivå.
- Avbøtende tiltak – forslag om jordbank
- Kontakt med vitenskapskomiteen – Ludvig Sjøstad kontakter på nytt
- UMB kan tilby masterstudenter som bistand
- Melkeroboter og web-kamera kan gi data på reaksjoner og produksjonsnivå
- Ønskelig at det jobbes på enkelteiendomsnivå.
- Ønskelig med advokatbistand nå – dette er til behandling hos Forsvarsdepartementet, men tradisjonelt ytes det ikke bistand til utredningsarbeid
- Utvikling av flystasjonen gir mange positive muligheter.

Sak 8 **Oppsummering og framdrift**

- Utredning av landbruk pågår nå og fram til ca. 1. september 2013
- Alle deltar i en arbeidsgruppe.
- Nytt møte ble avtalt 20. mars 2013 kl. 0915 i Ørland kultursenter. Det er ønskelig at dette møtet avholdes 19. mars i stedet. Nærmere tilbakemelding på dette kommer.

Vedlegg

- presentasjoner fra innleggene.
